ROMÂNIA

CONSILIUL LEGISLATIV

LEX

PARLAMENTUL ROMÂNIEI
SENAT
L145/1.VI.1999

AVIZ

referitor la propunerea legislativă intitulată
Lege privind responsabilitatea ministerială

Analizând **propunerea legislativă intitulată Lege privind responsabilitatea ministerială**, transmisă de Secretarul General al Senatului cu adresa nr.L145 din 07.05.1999,

CONSILIUL LEGISLATIV

În temeiul art.2 alin.1 lit.a din Legea nr.73/1993 şi art.48(2) din Regulamentul de organizare şi funcţionare a Consiliului Legislativ,

Avizează favorabil propunerea legislativă, cu următoarele observaţii şi propuneri:

1. Propunerea legislativă urmăreşte realizarea, în plan normativ, a dispoziţiilor din art.108 alin.3 din Constituţie potrivit cărora cazurile de răspundere şi pedepsele aplicabile membrilor Guvernului sunt reglementate printr-o lege privind responsabilitatea ministerială.

Stabilind infracţiuni şi pedepse, propunerea legislativă se încadrează, conform art.72 alin.3 lit.f din Constituţie, în categoria legilor organice.

2. Din punct de vedere juridic, propunerea legislativă prezintă unele imperfecţiuni în plan normativ.

În acest sens, cel mai deficitar apare Capitolul I, denumit foarte generic, dar impropriu "Responsabilitatea", deoarece nu anunţă nici răspunderea juridică avută în vedere şi nici subiecţii răspunderii ministeriale. Deşi Constituţia se referă la membrii Guvernului, proiectul tratează exclusiv răspunderea miniştrilor, fără a se referi dacă aceasta îl vizează şi pe Primul ministru, miniştri de stat sau miniştri delegaţi pe lângă Primul ministru.

Precizăm că noţiunea de "legi penale **ordinare**" este greşită întrucât, de regulă, legea penală , tratând infracţiuni, este o lege organică.

În alte dispoziţii din capitol, proiectul se referă la semnarea hotărârilor de către ministru, deşi este ştiut că acesta nu semnează hotărârea ci doar Nota de fundamentare a proiectului în calitate de iniţiator. Se utilizează greşit sintagma "îndepărtarea de fapt din funcţiune a miniştrilor" (art.5) în loc de încetarea exercitării funcţiei, ca şi expresia "membrii unui cabinet", deşi legislaţia noastră nu foloseşte acest termen pentru a desemna Guvernul şi, mai ales, formularea "răspunderea solidară a acestora înaintea dispoziţiilor penale ale acestei legi" (art.6) deşi nu poate exista răspundere solidară în cadrul răspunderii penale care este, prin excelenţă, o răspundere **individuală, personală şi netransmisibilă**. De asemenea, în art.7 se încearcă, fără a fi necesar, determinarea noţiunii de complice, iar în art.8 se face referire la aplicabilitatea beneficiului circumstanţelor atenuate, ceea ce ar însemna inaplicabilitatea nejustificată a dispoziţiilor legii penale privind circumstanţele agravante.

Ţinându-se seama de cele de mai sus şi urmărind totuşi ideile din propunerea legislativă, prezentăm în **anexă** o propunere de reformulare a Capitolului I, urmând ca aceasta să fie completată, în titlu şi în cuprins, în mod corespunzător în funcţie de opţiunea iniţiatorului privind destinatarii legii.

3. În ce priveşte Capitolul II consacrat procedurii urmăririi şi judecării celor supuşi responsabilităţii ministeriale, semnalăm că la art.10 proiectul nu precizează cazul în care Preşedintele României are dreptul să ceară urmărirea penală a membrilor Guvernului. Din context s-ar înţelege că acest drept există numai în situaţia în care un membru al Guvernului nu are şi calitatea de deputat sau senator, ceea ce însă ar trebui să rezulte expres din text. De altfel, proiectul nu cuprinde nici o normă procedurală specială privind această categorie de membri ai Guvernului, deşi ar fi necesar. Oricum, apreciem că alin.2 şi 3 al art.10 ar trebui să aibă următorul cuprins:

"Propunerea de trimitere în judecată se face în scris, trebuie să fie semnată de cel puţin 50 de deputaţi sau de cel puţin 25 de senatori şi trebuie să precizeze infracţiunile săvârşite.

Dacă s-a cerut urmărirea penală, Preşedintele României poate dispune suspendarea membrului Guvernului din funcţie".

De asemenea, în alin.2 al art.11, în loc de "respectivului" ar trebui scris "ministrului" (parlamentar).

4. În ceea ce priveşte art.12, pentru acurateţea exprimării, acesta ar trebui redactat astfel:

"Art.12(1) - La dezbaterile Camerelor Parlamentului, invitarea celui în cauză este obligatorie, dar absenţa nejustificată a acestuia nu împiedică desfăşurarea lucrărilor.

(2) - Dacă membrul Guvernului este prezent, el este ascultat".

5. Dispoziţiile art.15 şi 16 urmează a fi eliminate din proiect, nefiind necesare. De altfel, cele din art.15 sunt şi contrare Constituţiei care prevede, în toate cazurile, deci şi în cazul contravenţiilor săvârşite de miniştri, competenţa exclusivă a Curţii Supreme de Justiţie, nu şi a tribunalelor.

PREŞEDINTE

Valer DORNEANU

Bucureşti
Nr. 541/31.05.1999

Anexă

"**Art.1** - Primul ministru, miniştrii de stat, miniştrii, miniştrii delegaţi şi ceilalţi membrii ai Guvernului răspund potrivit prezentei legi pentru faptele penale săvârşite în exercitarea funcţiei lor.

Pentru faptele penale săvârşite în afara exercitării funcţiei, membrii Guvernului răspund potrivit Codului penal şi legilor penale speciale.

Art.2 - Membrii Guvernului răspund material pentru pagubele aduse statului din vina lor, procedura legală în faţa instanţelor judecătoreşti competente putând fi deschisă fără a fi necesară o autorizare a Parlamentului în acest sens.

Art.3 - Semnarea, în calitate de iniţiator, a Notei de fundamentare la proiectul de hotărâre sau contrasemnarea unei hotărâri, respectiv ordonanţe a Guvernului, ori emiterea unui ordin sau a unei instrucţiuni de către un membru al Guvernului aflat în exerciţiul funcţiunii prin care se încalcă o prevedere expresă din Constituţie sau o dispoziţie expresă dintr-o altă lege, constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 2 la 7 ani.

Art.4 - Inducerea voită în eroare a Parlamentului sau a uneia din Camerele acestuia, de către un membru al Guvernului aflat în exerciţiul funcţiei, prin furnizarea de date sau de informaţii care nu corespund adevărului, constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la unu la 5 ani.

Art.5 - Împiedicarea unei persoane, prin orice mijloc, să-şi exercite drepturile electorale, de către un membru al Guvernului aflat în exerciţiul funcţiei, constituie infracţiune şi se pedepseşte cu închisoare de la 6 luni la 3 ani.

Tentativa se pedepseşte

Art.6 - În cazul infracţiunilor prevăzute în art.3-5, dispoziţiile art.64 lit.b din Codul penal sunt aplicabile.

Art.7 - Prescripţia răspunderii penale pentru faptele penale prevăzute în art.3-5 este de 4 ani, termenul curgând de la data încetării exercitării funcţiei de către membrul Guvernului".